

Samenvatting Webinar 15 juni 2021

PAK UITBUITING AAN !

In dit webinar stond het aanpakken van uitbuiting centraal. We startten met een eerste videofragment, waarin moeder Paula vertelde over de grote gevolgen van uitbuiting voor haar dochter en gezin. Ook zagen we de eerste exclusieve beelden van de film BUIT over hoofdpersoon Eddy die gebruikt wordt als geldezel (ontwikkeld door Noord-Holland Samen Veilig).

Voor het eerste gesprek schoven **Melanie Beumer** (interim zorgcoördinator Voortgezet Speciaal Onderwijs praktijkgericht en voortgezet onderwijs basis beroeps) en **Paul Simpelaar** (OSB Eenheidsspecialist Mensenhandel en Mensensmokkel Eenheid Noord-Holland) aan bij onze gastheer **Rodney Haan** (Adviseur bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid):

- Verandering in gedrag zoals schoolverzuim, het dragen van dure kleren en meer telefoongebruik kunnen kenmerken zijn van uitbuiting. Dit zagen we ook in een tweede filmfragment van BUIT gebeuren.
- De kern van de samenwerking tussen school en politie is op de hoogte te zijn van elkaar. Bij de politie worden ook alle eerstelijnsmedewerkers getraind op het herkennen van signalen van uitbuiting. Vanuit school worden er regelmatig gesprekken gevoerd en anoniem casussen besproken met de politie. Het is goed als scholen in contact staan met Zorg- en Veiligheidshuizen.
- **Tip van Paul:** registreer de feitelikheden als je vermoedens hebt van uitbuiting. Vaak komt er veel emotie bij kijken. Zo zijn er mee aanknopingspunten voor een onderzoek.
Tip van Melanie: Heb geen oordeel, ga naast de ouders en jongere staan.

Na dit gesprek kregen we een presentatie van **Hans Willemsen** (beleidsadviseur bij Cordaan) met do's & don'ts over het begeleiden en in gesprek gaan met jongeren met een LVB:

- Risicofactoren voor uitbuiting zijn o.a.: het niet kunnen overzien van gevolgen, beïnvloedbaar zijn, erbij willen horen en beperkte gewetensfunctie.
- Wat je als professional kunt doen: leg risico's uit en vertel ervaringen, ken de cultuur, weet wat er speelt in de wijk en online, wees onbevangen en nieuwsgierig, maak van een faalervaring een leerervaring.
- Op welke signalen kun je letten? Veranderingen in o.a.: gedrag, taalgebruik, kleding en sporen van geweld, vrienden en signalen van burens, de wijkagent en familie.
- Hoe kun je reageren op die signalen? Veroordeel niet, vraag en luister, schets eventuele verwachtingen en te verwachten toekomst, bekijk wat de jeugdige nu graag anders wilt en hoe je dat kunt aanpakken.

Tijdens het tweede gesprek zaten **Annet Koopsen** (advocaat bij advocatenkantoor Oudegracht in Alkmaar, gespecialiseerd in rechtsbijstand aan slachtoffers van mensenhandel) en **Sabrina Knijf** (zorgcoördinator mensenhandel in Zaanstreek Waterland) aan tafel. Beiden zijn aangesloten bij het Amsterdams Coördinatiepunt mensenhandel (ACM):

- Jongeren zijn uit angst niet altijd bereid om te praten met politie of andere instanties. Het creëren van een veilige omgeving en het doornemen van de opties die een jongere heeft, kan daarbij helpen.
- Het leveren van maatwerk is belangrijk, door te kijken naar mogelijkheden en beperkingen, afspraken te maken om de veiligheid te waarborgen en naar wat een jongere nodig heeft en wat daarvoor nodig is.
- Niet iedereen ziet zichzelf als slachtoffer. De advocaat heeft hierin een rol, pak die rol!
- Zorg/advocaat kan informatie geven over gevolgen van aangifte. Dit moet niet gepusht worden want je weet de gevolgen voor een jongere niet. Bespreek de mogelijke consequenties, veiligheid van de jongere speelt een rol.
- **Tip van Annet:** slachtoffers van mensenhandel hebben recht op een gratis advocaat, dat weet niet iedereen.
Tip van Sabrina: samenwerken, samenwerken, samenwerken. Liever een telefoontje te veel dan te weinig. Bel gewoon!

Aansluitend besprak **Rogier de Groot** (docent-onderzoeker, Lectoraat LVB en Risicovol Gedrag Hogeschool Leiden) het spanningsveld tussen het willen bevorderen van autonomie van mensen met een LVB en het willen beschermen tegen criminele uitbuiting. Hij benoemde hierbij de volgende uitdagingen:

- Veiligheidsparadox: mensen met een LVB hebben recht op autonomie, vrijheid en privacy maar om dat te kunnen waarborgen moeten we het inperken. We moeten de doelgroep helpen weerbaarder te worden.
- Valkuilen: risico-denken (alle risico's willen inperken), hokjes-denken (hele doelgroep over een kam scheren) en aannames en vooroordelen over mensen met een LVB (praat mét de doelgroep i.p.v. óver hen).
- Acceptatie: er zijn geen gouden regels, volledige autonomie bestaat niet, risico's horen bij het leven (ook op uitbuiting), autonomie bevorderen kost tijd en geduld.
- Kansen: omdenken, voer moreel beraad (met elkaar de aannames bespreken), doe het samen, heb oog voor het normale, houd rekening met de digitale wereld!

Voor meer informatie over film **BUIT** of het **lespakket criminele uitbuiting**, neem contact op met Josephine Kocken via jkocken@haarlem.nl.

Het webinar is [hier terug te kijken](#).

Meer informatie over LVB en uitbuiting en praktische handvatten zijn te vinden in het [online dossier LVB en uitbuiting](#) van het Landelijk Kenniscentrum LVB.